

2020

Færger i fremtiden i Lolland Kommune

Lolland Færgefart

Færgerne i fremtiden

Indledning

Lolland Kommune driver 3 færger til øerne Askø/Lilleø, Fejø og Femø.

Ruterne går fra Kragenæs til Fejø og Femø og fra Bandholm til Askø/Lilleø

M/F Askø betjener Askø/Lilleø, herefter kaldet Askøfærgen.

M/F Christine betjener Fejø, herefter kaldet Fejøfærgen.

M/F Femøsund betjener Femø, herefter kaldet Femøfærgen.

I foråret erhvervede Lolland Færgeservice M/F Smålandshavet. Den skal være afløserfærgen ved de planlagte og ikke planlagte udfald som de 3 færger har. Tillige kan den lejes ud til f.eks. andre kommuner med færgedrift.

	Rute	Bygge år	Antal biler	Antal passagerer
M/F Christine	Kragenæs-Fejø	2001	28-30	98/147
M/F Femøsund	Kragenæs-Femø	1996	15-18	98
M/F Askø	Bandholm-Askø	1992	14	95
M/F Smålandshavet	Afløserfærgen	1987	5-7	74

Som det kan ses ud af byggeårene har færgerne efterhånden nået en alder, hvor der skal overvejes en udskiftning af en eller 2 færger eller en investering i levetidsforlængelse af færgerne.

Det er derfor besluttet, at der nedsættes et kommissorium til at udarbejde en analyse af nuværende færgemateriale og fremtidige behov for person- og godstrafik.

Opgaven består af flg.:

- 1) Nuværende status på færger og færgeløjer.
- 2) Vurdering af mulighed for levetidsforlængelse af færger og investeringer i færgeløjer.
- 3) Vurdering af det fremtidige behov for person og godstransport til Askø og Femø.

Kommissoriet består af 1 repræsentant fra hhv. Askø, Femø og Fejø, 1 MED-Udvalgsmedlem, 1 skibsfører samt overfartslederen.

Det forventes, at der indkøbes ekstern konsulent ifm. den nuværende status på færgerne.

Målgruppen for projektet er Teknisk Udvalg i Lolland Kommune.

Nuværende status på færgelejer og færger

Færgelejer

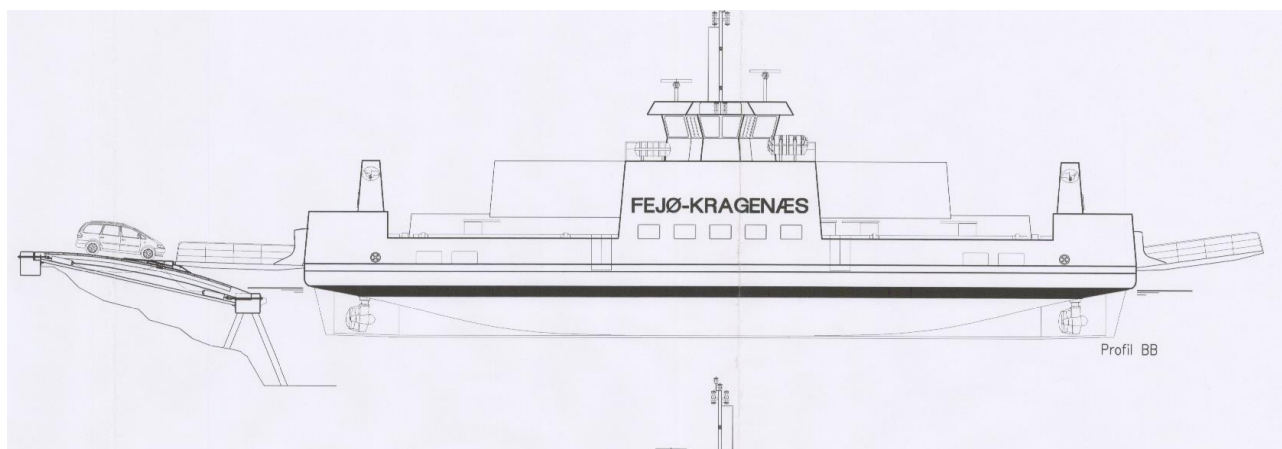
Fejøfærgen har landramper monteret ombord på færgen, mens Askøfærgen og Femøfærgen lægger en mindre rampe monteret på færgerne ned på en landrampe.

I Kragenæs og på Fejø er der 2 færgelejer i hver havn, det ene kan kun anvendes af Fejøfærgen, mens det andet færgeleje kan anvendes af både Femøfærgen og Askøfærgen.

I Femøhavn er der et færgeleje, som kan anvendes af både Askøfærgen og Femøfærgen. Der er ligeledes bygget et nødleje, som kun kan anvendes af Fejøfærgen.

I havnen på Askø er det et færgeleje, som kan anvendes af både Askøfærgen og Femøfærgen, det samme forhold gælder også for Bandholm.

Fejøfærgen kan derfor ikke anvendes til sejlads mellem Askø og Bandholm.

Færgelejer i Kragenæs

Fejøfærgens færgeleje er bygget meget solidt og der er kun vedligehold på slædens kæder samt fender værk som står langs den vestlige side. Lejet er bygget som et L-leje. Ramperne er monteret på færgen i begge ender.

Femøfærgens færgeleje er et mere traditionelt færgeleje med en hydraulisk rampe og en vestlig træfender, lejet kan betegnes som både et L-leje og det mere gammeldags sakseleje. Træfenderen er beklædt med jernplader og bag træfenderen er der monteret svært tømmer som kan modstå tryk fra færgen under havnemanøvre.

Det meste træværk trænger til fornyelse. Landrampen trænger ligeledes til en total reovering, med nyt hydrauliksystem og stempler til løft af rampen.

Der er indkøbt nyt svært egetræ til montering bag træfenderen samt nye jernplader, dette vil blive udskiftet i løbet af 2022.

Færgelejer på Femø

Femøfærgens færgeleje på Femø er bygget som et traditionelt sakseleje, med en træfender på den ene side og en mindre duc d'albe tæt på landrampen. Træfenderen og godset, som sidder bag, trænger til en reovering. Der er i 2019 og 2020 foretaget mindre reparationer med støbning af en cementkant oven på spunsen, som en slags brohammer. Spunsen er ligeledes flere steder tæret igennem.

Nødlejet til Fejøfærgen er yderst primitivt og kan ikke anvendes under ugunstige vindforhold.

Lejet har ikke en slæde monteret, hvori færgen kan fastgøres. Færgen bliver derfor fastgjort ved at rampen lægges på en ræses monteret på

land. På færgens styrbord side er der en stenmole, og eneste værn mod stenmolen er 4 fendere.

Færgelejet på Askø

Færgelejet er bygget som et L-leje. Spunsen er i nogenlunde stand men skal efterses mere grundigt.

Færgelejet har i 2020 fået nyt træværk på landrampen og nye jerndragere og jernlægter under rampen. Rampen bør dog afmonteres for yderligere reparationer. I 2015 blev hydrauliksystemet ombygget, men det har vist sig, at det er bygget meget kompliceret og det bør udskiftet med et mere simpelt system. Landrampen køres via stålwire og hydraulikstempler.

Færgelejet i Bandholm

Færgelejet i Bandholm er et traditionelt sakseleje.

Færgelejet er i 2020 blevet totalrenoveret med nyt galvaniseret understel på landrampen. Det tidligere forældede elektriske stålwirehejseværk med tårne er udskiftet til hydraulik og stempler. Stemplerne er monteret under rampen.

Der vil fremover kun være vedligehold på hydraulikstation og 2 stk. slanger for hydraulikolie til stemplerne.

Færger

Firmaet OMT har udarbejdet to rapporter: "Teknisk vurdering af MF Askø & MF Femøsund" samt "Vurdering af ny færge til afløsning af MF Femøsund".

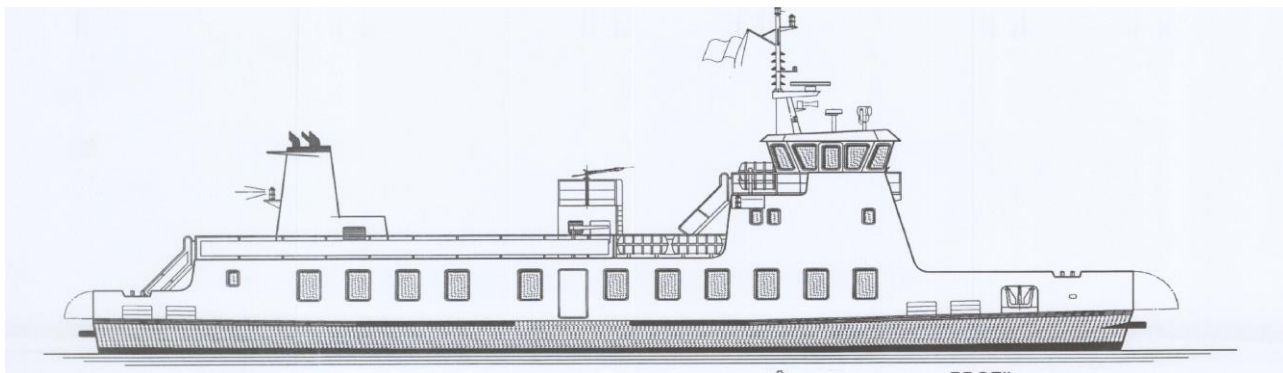
Ifølge OMTs besigtigelse og informationer er begge færger forholdsvist velfungerende og fremstår generelt velholdte.

Fra 1. januar 2021 strammes kravene for NOx emissioner for nye motorer. Efter denne dato, skal nye skibe opfylde den såkaldte TIER III norm, som har ca. 80% lavere NOx emissioner end TIER II normen. Der henvises til OMTs rapport.

Dette har givet anledning til en beslutning om udskiftning af motorer i M/F Femøsund og M/F Christine. Begge færgers motorer har haft mange driftstimer, og med mulighed for såkaldte Corona-lån blev det muligt at foretage udskiftningen. Der er nu nye Scania-motorer i de to færger. M/F Askø har tillige Scania-motorer.

Femøunds maskinanlæg er helt traditionelt som en enkeltenderfærge, med 2 skruer, bovpropeller. Færgen fik i årsskiftet 2018/2019 udskiftet styresystemet

til propellerstigningen. Dette voldte nogle problemer, men er nu løst. M/F Femøsund har i okt. /nov. 2020 været på årligt dok ophold og har i den forbindelse fået renoveret en hel del udstyr samt maskinanlæg og færgen fremstår nu som nyrenoveret.

M/F Femøsund under dokning
okt./nov. 2020

Femøfærgen har bl.a. fået nyt sprinklersystem på dækket og der er lavet omfattende rustarbejder på klædning indenbords. Døre til dæk og ramper er

renoveret. Varmesystemet er renoveret med nye termostater og rør. Der er foretaget støjmålinger som viste mindre støj end tilladte krav.

Tidligere vibrationer i skibet er ligeledes aftaget med de nye motorer.

Askøfærgen er bygget som en singleender katamaranfærge med 2 skrog, 2 skruer og rør samt bovpropeller. Færgen er i god stand og der er ikke noget til hinder for at færgen kan sejle mindst 10 år på ruten. Askøfærgen har dok ophold hvert år og der er meget små udgifter til maling og andet vedligehold. Af større udgifter kan nævnes at inden for 2-3 år skal hjælpemotoren udskiftes og de 2 hovedmotorer skal renoveres.

Vurdering af fremtidige vedligeholdelsesomkostninger og driftsomkostninger for færgerne

Det må forventes at vedligeholdelsesomkostningerne på alle færger vil stige efterhånden som færgerne bliver ældre. Flere og flere komponenter skal udskiftes og på et tidspunkt skal f.eks. passageraptering formodentligt renoveres, med ny gulvbelægning og nye siddepladser. Om nogle år må det endvidere forventes at det også bliver nødvendigt med udskiftning af stål.

Baseret på generelle erfaringstal skal det forventes, at de samlede vedligeholdelsesomkostninger (inklusive udgifter til dokning og nødvendige udskiftning af udstyr) vil stige med ca. 3-4% om året, eksklusive inflation, dvs. være i størrelsesorden 40% større om 10 år. Vedligeholdelsesomkostninger på ca. kr. 3,0 mio. vil på en 10-årig periode stige til ca. kr. 4,2 mio.

Andre driftsomkostninger, primært bemanning, brandstofomkostninger, forsikringer, synsomkostninger og omkostninger til sikkerhedsudstyr, forventes ikke at stige ud over almindelig prisregulering.

Af større udgifter i fremtiden kan nævnes, at Askøfærgen inden for en periode på 2-3 år skal have hjælpemotoren udskiftet og de 2 hovedmotorer skal renoveres.

Uddrag fra OMTs Konklusion

"Ud fra besigtigelsen og de informationer vi har modtaget, er begge færger forholdsvist velfungerende og fremstår generelt velholdte.

Der dog tilsyneladende mange tekniske problemer med "Femø Sund", som har medført og nok forsat vil medføre ekstra vedligeholdelsesomkostninger og driftsforstyrrelser.

Det er vores indtryk at "Askø" fungerer godt på ruten.

Vedligeholdelsesomkostninger og driftsomkostninger i det hele taget bør være relativt lave. Der er ikke noget, som indikerer, at "ASKØ" ikke kan sejle mindst 10 år mere på ruten, forudsat der ikke kommer uventet krav fra myndighederne eller meget omfattende krav om en grønnere profil.

Færgerne vil i meget begrænset grad kunne imødekomme de formodentlige stigende forventninger til reduktion af miljøbelastningerne."

Alle 3 færger får regelmæssigt foretaget tykkelsesmålinger på skrog og disse viser i øjeblikket ikke tegn på udskiftning af stål. Passager afsnit på alle 3 færger bør inden for en årrække renoveres til nyere og bedre standard, da det virker slidt.

Vurdering af fremtidige person- og godstransportbehov for Askø og Femø

Befolkningsprognose

Antal borgere på de tre øer

Vi har i starten af 2020 lavet fremskrivninger af befolkningen på de tre øer, baseret på Danmarks Statistiks opgørelse over befolkningerne på øerne fordelt efter alder. Ud fra to forskellige udviklingstendenser er befolkningsudviklingen fra de seneste 10 år fremskrevet frem til 2026 og 2031.

Begge fremskrivninger vægter ændringerne fra nyere år mere end de tidligere år. Fremskrivning 1 vægter hvert års tilvækst (eller tilbagegang) 1 mere end det foregående års tilvækst. Det betyder at ændringerne i årene 2010-16 tæller cirka lige så meget i fremskrivningen som ændringerne i årene 2016-19.

Fremskrivning 2 vægter hvert års tilvækst 1½ gang mere end det foregående års tilvækst. Det betyder at ændringerne i årene 2010-17 tæller lidt mindre end ændringerne i årene 2017-19. Begge fremskrivninger lægger altså mest vægt på udviklingen fra de seneste år, og det er i særlig grad tilfældet i fremskrivning 2.

Sagt på almindeligt dansk er der tale om, at der fra 2017 har været fremgang på øerne i form af flere helårsbeboere, og den udvikling tror vi kan fortsætte takket være mange gode initiativer på øerne. I løbet af 2017 steg befolkningerne på de tre øer med 5-8%, i 2018 steg Fejø lidt mere, i 2019 var der fald bortset fra på Askø, og i 2020 er der samlet set en mindre stigning, mest på Femø.

Pr. 1/1-2017 boede der 590 borgere på øerne tilsammen, pr. 1/1-2019 var tallet oppe på 647, og i skrivende stund er nyeste tal fra 1/7-2021 på 622 helårsbeboere. Samlet set en klart positiv tendens, som vi forventer fortsætter.

Fremskrivningerne er alene matematiske fremskrivninger, og udefrakommende hændelser eller ændrede forhold på øerne vil naturligvis kunne ændre billedet.

I fremskrivning 1 er der for Femø og Fejø en beskeden tilbagegang i befolkningstal, mens Askø står til en tydelig tilvækst. I fremskrivning 2 er der en beskeden tilbagegang på Femø, en beskeden tilvækst på Fejø og en tydelig tilvækst på Askø. Det understreges at fremskrivningen er baseret på de seneste

10 års faktiske befolkningsudvikling, herunder særligt de seneste år.

Befolkningen på øerne nord for Lolland i fremtiden

(prognosen med mest vægt på de seneste års udvikling)

2026	Fejø	Femø	Askø	Ændring 2020 -> 2026				
førskolebørn (0-5)	24	1	0	førskolebørn	4	0	0	19%
skolebørn (6-15)	23	0	0	skolebørn	3	0	0	17%
gymnasieelever (16-20)	4	0	0	gymnasieelever	-20	-2	0	-82% -87%
unge voksne (21-30)	40	8	0	unge voksne	18	4	0	81% 91%
voksne (31-70)	255	34	27	voksne	-5	-8	0	-2% -19% 1%
pensionister (71-99)	131	67	20	pensionister	13	5	4	11% 7% 22%
I alt	478	109	47	I alt	14	-2	4	3% -2% 9%
Excl. Vejrø	474							

2031	Fejø	Femø	Askø	Ændring 2020 -> 2031				
førskolebørn (0-5)	24	1	0	førskolebørn	4	0	0	19%
skolebørn (6-15)	28	0	0	skolebørn	8	0	0	38%
gymnasieelever (16-20)	6	0	0	gymnasieelever	-18	-2	0	-77% -87%
unge voksne (21-30)	34	6	0	unge voksne	12	2	0	53% 58%
voksne (31-70)	277	35	24	voksne	17	-7	-3	6% -16% -10%
pensionister (71-99)	119	62	25	pensionister	1	0	9	0% 1% 55%
I alt	486	105	49	I alt	22	-6	6	5% -5% 14%
Excl. Vejrø	482							

Aldersfordeling og -udvikling

Aldersgennemsnittene i 2031 bliver ifølge fremskrivningerne for de 3 småøer som følger:

	Fejø	Femø	Askø
Indbyggere 2019	54	69	67
Indbyggere 2020	52	63	68
Fremskrivning 1 203154		70	72
Fremskrivning 2 203154		68	71

Som det fremgår, står aldersgennemsnittet ikke til at ændre sig væsentligt på Fejø eller Femø, mens det øges på Askø.

Hvis vi går i detaljer med fremskrivningerne, vil Fejø fortsat have borgere i alle aldre, herunder børn og unge. Skolen på Fejø er naturligvis en forudsætning for at det stadig vil være tilfældet. Ifølge fremskrivning 2 (med mest vægt på de seneste års udvikling) kommer der flere førskolebørn (0-5 år) og skolebørn (6-15 år) på Fejø, men færre gymnasieelever (16-20 år). Der kommer markant flere unge voksne (21-30 år) og en smule flere voksne (31-70 år). Antallet af pensionister (71-99+ år) er stort set uændret ifølge fremskrivningen.

På Femø kommer der markant flere unge voksne, færre voksne og uændret antal pensionister.

På Askø forudser fremskrivningen lidt færre voksne og tydeligt flere pensionister.

Både Femø og Askø står til at have et flertal af pensionister blandt de fastboende, hvilket aldersgennemsnittene også signalerer.

Status på nuværende erhvervsvirksomheder/landbrug

(i parentes angivet særligt transportbehov)

Fejø:

- LetKøb Købmanden (har mange leveringer af varer)
- Fejø Frugt ved Laust Spandet Jensen (daglig frugttransport med minimum en stor lastbil)
- Bostedet Solvang ved Karin Birkedal (en del medarbejdere fra Lolland og en del trafik med beboerne til fastlandet)
- De 3 store landmænd er alle bosiddende på øen: Niels Sloth Larsen (grisetransport og korn), Thomas Nielsen og Niels Gliese (korn, roer mv.)
- Laksehavbruget (fodertransport mv.)
- 2 entreprenører, Ole Wallin og Søren Skou (levering af varer samt kørsel til opgaver udenfor øen)
- 2 automekanikere, Bjarke og Rene
- Restauranter/cafeer: Fejø Ny Kro, Cafe Dybvig, Strathenborg, Centerkroen, Kernegaarden, Hideaway, Fejø A Pizza, Schymann og Fejø Mølle.
- 2 ciderproducenter: Kernegaarden og Fejø Cider
- Fra Fejø, babymos mm (producerer på Knuthenlund)
- Pasta Principato
- Overnatningssteder: Ro Naturcamp, Strathe Bed & Breakfast, Fejø Ny Kro, Centerkroen og diverse sommerhuse som udlejes. AirB&B har en række overnatningsmuligheder, især i højsæsonen.

Femø:

- Landmænd 4 store og 4 mindre, 1-5 medhjælpere (2 landbrug passes fra Lolland - med flytning af maskinpark)
- Mælkeproducent – Arla mælkevogn hver 2. dag
- Femø Kro og kursuscenter (gæster + varer)
- Højriis - bageri, café (varer)
- Alice's is- og pølsebod (lille kølevogn 1-2 x ugen)
- Sønderby smedie (pendler dagligt til øen - ofte med trailer)
- Femø bus inkl. sygetransport

- "Høkeren" (varer + kølevogn)
- Femø gl. skole (spisested)
- Bryggeri (varer)
- Linnets Anlæg og Montage
- Retreat-center
- Femø Design (sølvsmykker)
- 4-5 airbnb
- 3 sommerhusudlejere
- REFA genbrugsplads med tømning af containere

Landbrug på småøerne, som drives af landmænd fra fastlandet, stiller store krav til færgekapalet. For nuværende er denne situation aktuel for to store landbrug på Femø, der jævnligt flytter maskinparken til/fra øen. Pga. landbrugsmaskinernes størrelse benyttes Christine/Fejøfærgen.

Askø:

- 4 landbrug, hvor 1 af landmændene ikke bor på øen
- 4 frugtavlere
- 2 bed & break fast
- Tømrer
- Tagdækning
- Murer
- Haveservice

Landbrug

Omkring landbruget på småøerne er der den særlige problemstilling, at nogle stykker drives af landmænd på fastlandet. Det stiller større krav til færgekapalet. Tendensen går i retning af større landbrug, hvilket kan øge antallet af landmænd, som ikke bor på øerne. Der er også en stigende tendens til at landbruget i det hele taget benytter sig af store og effektive maskiner fra en maskinstation. De vil også skulle over med færgerne.

Fejø er på ca. 13 km² hvoraf godt halvdelen dyrkes.

Femø er på ca. 1.100 ha. De to største landbrug driver tilsammen ca. 450 -500 ha med maskiner fra Lolland - dvs. godt 50% af Femø's dyrkede jord. På Femø er der desuden én malkebesætning, én kvægbesætning, 4 mindre landmænd, samt en større planteavler. Potentielt forventer de tilbageværende landmænd på Femø, at andelen af jord drevet fra Lolland på Femø i hvert fald ikke bliver mindre.

Transport af afgrøder: hvede, raps, byg, frøgræs, frøroer, halm, flis.

I det omfang landbrug på Askø overtages af en landmand på Lolland, vil færgekapaciteten komme under pres.

Pendlere

(begge veje og hvor mange dage om ugen).

Fejø

Der er ca. 125 pendlere bosat på øen. Hertil kommer pendlere til Fejø, 15-20 personer.

Der er 44 børn og unge i alderen 6-20 år på Fejø, og ca. halvdelen af dem pendler til skole/gymnasium mv. på Lolland.

Femø

Der er 5 daglige pendlere fra Femø.

Til Femø er der dagligt 2-3 landmænd, en smed, samt hjemmepleje (3 biler dagligt),

post (mandag), Fælleskøkken (onsdag), skraldebil (torsdag), oliebil (hver 2. fredag), avis/reklame (søndag).

Askø

Der er 5 personer, som pendler.

Sommerhuse og flexboliger (Data om sommerhuse og flexboliger for de 3 øer samt antal turister er hentet i 3Ø turismestrategi rapporten 2021 - 2025)

Fejø

169 sommerhuse og 33 flexboliger.

Femø

53 sommerhuse og 8 flexboliger

Askø

196 sommerhuse og 1 flexbolig. De har især et transportbehov med færgen i sommerhalvåret og generelt i weekender. Der er i alt 250 grunde i Askø Strandvig udstykningen, og 25-40 af dem er ubebyggede

Turister

I år 2019 har der været følgende antal turister med færgen:

- **Fejø** - 23.902
- **Femø** - 12.002
- **Askø** - 8.940
- I alt 44.844

I 2020 kom der smitte med covid-19, og der var begrænsninger i mulighed for udlandsrejser

Folketinget gav mulighed for gratis overfart for gående og cyklister i sommerperioden, dette også for at støtte op om øernes turismeerhverv. Tiltaget medførte et overvældende antal turister - i juli måned steg antallet til 230% af antallet for 2019. I alt har der i 2020 været 93.762 turister med færgen.

Håndværkere fra fastlandet til småøerne

Der er et vist omfang af transport af håndværkerbiler til de 3 øer, begrundet i udførelse af konkrete arbejdsopgaver. Der er et stort behov for håndværkere på Fejø og Femø og der er dagligt mange servicevogne med på overfarten.

Der er i 2021 solgt 16 ejendomme og to grunde på Femø. Det betyder et øget forbrug af håndværkere på øen. Der er risiko for et stort kapacitetsproblem fremadrettet. Afgangene til/fra Femø fredag og søndag er totalt bookede.

Hjemmeplejen

Der er dagligt min. 3 hjemmepleje biler med tur/retur til Femø og Fejø. I perioder min 2 hjemmepleje biler til Askø

Skolen på Fejø

Der er 14 førskolebørn og 10 skolebørn. (september 2021) og flere er i vente.

Større arrangementer

Ved større arrangementer er kapacitetsbehovet ofte udover Færgeselskabets kapacitet - her kan nu M/F Smålandshavet sættes ind i spidsbelastningsperioderne.

I normale år har vi:

Askø

Apple flower og Turismens dag

Femø

Turismens dag, Femø Jazz, Kvindelejren, Femø Kro

Fejø

Turismens dag, Fejø Festival og Æblets dag

Nuværende belægning på afgang

Fejøfærgen

Fejøfærgens kapacitet rækker for nuværende til behovet. Der kan være enkelte afgang i sommermånederne, hvor der efterlades biler, men det er kun set i forbindelse med Folketinget vedtagelse af sommerpakker for 2020 og 2021 samt ved arrangementer på øen og i perioder, hvor Femøfærgen afløser Fejøfærgen grundet værftophold.

Femøfærgen

Femøfærgens kapacitet rækker de 9 mdr. om året men kapaciteten er specielt i sommermånederne udfordret, På nogle afgang på fredage og søndage og op til helligdage er kapaciteten ikke tilstrækkelig. Der er mange udsolgte afgang i disse perioder. Der er dog observeret flere afgang hvor landbruget optager færgens kapacitet igennem året. Det er ikke muligt at sejle flere afgang da der sejles kontinuerligt dagen igennem med færgen.

Askøfærgen

Askøfærgens kapacitet er udfordret i perioden maj til september, på afgang fredag eftermiddag og aften samt på alle afgang efter middag om søndagen. Dette gælder ligeledes op til påske og pinse og på hjemrejsedage. Det er dog løst ved at der sejles lidt flere afgang på disse dage i perioden maj til september, hvor der er stor rejseaktivitet til sommerhusene på øen. I perioden medio september til medio januar optager landbruget mange afgang med transport af afgrøder, dog kun på hverdage.

Generelt

Der er ikke foretaget en grundig og tilbunds gående analyse af belægningen på færgerne. Dog kan det ud fra Tally-tal ses, at trafikken er

svagt stigende specielt i sommermånederne i 2020 og 2021, hvilket skyldes sommerpakker fra Folketinget, men også at flere køber/bygger sommerhuse på øerne.

Opstarter man projektet "ny færge" vil der blive foretaget dybdegående beregninger på nuværende belægning samt en fremskrivning på fremtidig belægning på færgen. Ud fra disse oplysninger vil man så kunne beslutte en ny færges kapacitetsbehov.

Fremtidens Færger og Færgelejer

Konsekvenser af forsinkelser ved særplaner og aflysninger

Brugerundersøgelse foretaget på Fejø i juni 2019 på baggrund af særplan fra den 20.-29. maj.

Svarene viser følgende:

Nogle lader bilen stå i Kragenæs.

Flere personer oplevede ikke at komme med planlagt afgang, nogle oplevede det flere gange.

Særplan havde konsekvenser for: arbejde, studier, aftaler, en del sygehus/lægebesøg aflyst, logistikproblemer med bil på den anden side. Næsten alle har udskudt færgeture; dvs. der opstår større pres på sejladsen i perioder før/efter en særplan.

[TÆNK har lavet en undersøgelse: Forsinkede tog koster samfundet dyrt, som kan ses her.](#)

"I de nye beregninger har COWI A/S medtaget et bredt udsnit af kunderettidigheden for passagertogene i Danmark og der er benyttet de gængse standarder for, hvad et forsinket minut koster samfundsøkonomisk. Beregningerne tager udgangspunkt i den kundeoplevede rettidighed, hvor alle aflysninger og forsinkelser er medtaget, uanset årsag."

Lolland kommune har i foråret 2021 erhvervet færgen M/F Smålandshavet. Øboerne er meget glade herfor, da det begrænser anvendelse af Særplanen, - den plan der sejles efter, når der er 2 færger til at betjene 3 øer.

Forslag til forskellige scenarier, fortsat drift med eksisterende materiale, ny færge, renoveringer/nye færgelejer

Der er drøftet en række scenarier.

Kommunen kan vælge fortsat at sejle med de nuværende færger, med de udfald i driften, som det vil give til gene for øerne, med fortsat relativt høje drifts- og vedligeholdelsesomkostninger og højt CO2 niveau.

Kommunen kan vælge at indkøbe en *ny færge*. Det er det scenarie, som arbejdsgruppen primært har fokuseret på. Forslaget behandles nedenfor.

Kommunen kan vælge at ændre sejlruiter for at reducere den samlede sejlede afstand. Det har været drøftet at sejle imellem Fejø og Femø. Dette kunne give noget synergi de to øer imellem, men den løsning er ikke ønsket af Femø.

Det har også været fremme, at der kunne bygges en tunnel til Fejø. Anlægget til fremstilling af elementer står i Rødby. Denne løsning anses for at være meget dyr, uden at der dog foreligger beregninger herfor.

Ny færge

OMT har vurderet på en ny færge i stedet for MF Femø Sund.

Indstillingen er, at færgen skal være "grøn". Der er valgt en dobbeltender færge, da det vil medføre en afkortning af tiden for at vende færgen ved anløb og samtidigt give mere stabil færgedrift i forhold til kraftig vind på Femø, hvor det kan give udfordringer ved at afsejle og vende færgen ved afgang fra Femø.

Fremdrivningssystemet udføres med en konventionel CP-propeller og et højeffektivt flaprør i hver ende. Ligeledes bør færgen udstyres med bovtruster i begge ender ud over hovedmotorer og hjælpemotorer som kan

Generel beskrivelse

Apteringen arrangeres så passagererne får en god oplevelse om bord på færgen, dvs. praktisk og pæn indretning, gode muligheder for udsigt ud over vand under sejlads, handicapvenlig indretning.

Færgen fremtræder harmonisk i "skandinavisk" design, og uden kostbare løsninger, men med et design, som inkluderer detaljerne, som ofte har stor betydning for færgens generelle fremtoning.

Aptering arrangeres som følger:

- Toilet på vogndæk
- Salon med ca. 50 siddepladser. Handicap toilet og kioskautomat.
- Panoramasalon med ca. 45 siddepladser og toilet.
- Åbent dæksområde med ca. 20 siddepladser.
- mandskabsaptering med direkte indendørs adkomst til styrehus, 2 kamre for overnatning, toilet og bad, pantry og siddepladser til 4-6 personer samt kontor.

drives på "grøn" energi og evt. batterier. Et vigtigt parameter er, at der sikres en stabil drift med færgen.

Om kapacitet kan siges, at færgen designes til 90 ton dødvægt ved 2,1 m dybgang med mulighed for øget dødvægt til en dybgang på 2,3 m. Færgen vil således i praksis ikke overskride grænserne for dybgang, som den eksisterende færge opererer med.

Vogndækket arrangeres med adkomst i begge ender over en ca. 5,0 m bred færgeklap, hvor lønningssiderne arrangeres med porte, som kan udvide indkørselsbredden til ca. 8,0 m for speciallaster som landbrugsmaskiner.

I runde tal øges vogndæksarealet med 60-70% i forhold til den eksisterende færge, idet aptering til passagerer og besætning findes på dækket over.

Tilhørende landanlæg og ombygning af Fejøfærgen

Nuværende set-up på færgelejer

Færgelejer på Fejø: X = færge kan benytte.

Færge	Leje 1 uden landrampe	Leje 2 med Landrampe
Fejøfærgen	X	
Femøfærgen		X
Askøfærgen		X
Smålandshavet		X

Færgelejer i Kragenæs: X-Færge kan benytte.

Færge	Leje 1 uden landramper	Leje 2 med Landrampe
Fejøfærge	X	
Femøfærge		X
Askøfærge		X
Smålandshavet		X

Færgelejer på Femø: X=færge kan benytte.

Færge	Leje1 med landramper	Nødleje, kan ikke anvendes ved +15m/sek.
Fejøfærge		X
Femøfærge	X	
Askøfærge	X	
Smålandshavet	X	

Færgelejer Askø og Bandholm: X= Færge kan benytte.

Færge	Askø	Bandholm
Fejøfærge	Nil	Nil
Femøfærge	X	X
Askøfærge	X	X
Smålandshavet	X	X

Fejøfærge kan ikke anløbe Askø eller Bandholm.

Der må påregnes ændringer på de eksisterende landanlæg for tilpasning til en lidt bredere færge.

Der er drøftet mulighed for forskellige valg af ændringer af færgelejerne. Den nye færge vil kunne tage bredere køretøjer og følgelig skal landramperne muligvis også være bredere.

For at øge fleksibiliteten af færgefartens færger samt sikre færgeberedskabet til øerne, skal en ny færge kunne anløbe alle 3 øer. En mulighed for at løse denne udfordring kunne være at ændre Fejøfærgens færgelejer i Kragenæs og på Fejø, samt tilpasse Femøfærgens færgelejer i Kragenæs, Femø og Askø, så en ny færge og Fejøfærge kan anløbe disse færgelejer.

For at tilpasse Fejøfærgens lejer i Kragenæs og på Fejø skal der monteres ramper i land, og ramperne på Fejøfærge skal afmonteres. Der er i 2020 hjemtaget et omkostningsskøn på en sådan ombygning, hvilket beløber

sig til ca. kr. 3,5 mio. for montering af landramper og ombygning af færger.

Der er ikke hjemtaget priser på landanlæg i Femøfærgens færgelejer i Kragenæs og på Femø, samt en eventuel tilpasning på Askø.

Vurderingen er, at Femøfærgens lejer i Kragenæs og på Femø med mindre justeringer kan ændres så både en ny færge, Fejøfærgen og den nuværende Femøfærge, kan anløbe lejerne. En ombygning af Fejøfærgen og færgens lejer vil ligeledes give den fleksibilitet, at der vil være 2 lejer til rådighed i Kragenæs til Fejøfærgen, en ny færge, den eksisterende Femøfærge, samt Askøfærgen. Nødlejet på Femø til Fejøfærgen nedlægges.

Et evt. fremtidigt set-up på færgelejer:

Færge	Kragenæs leje 1 og 2 med landramper og justering	Fejø leje 1 med ny landrampe Leje 2 Sakseleje.	Femø leje 1 efter justering	Askø efter justering	Bandholm
Ny Færge	Leje 1+2	Leje 1	Leje 1	X	
Fejøfærgen	Leje 1+2	Leje 1	Leje 1	X	
Femøfærgen	Leje 1+2	Leje 1+2	Leje 1	X	X
Askøfærgen	Leje 1+2	Leje 1+2	Leje 1	X	X
Smålandshavet	Leje 1+2	Leje 2	Leje 1	X	X

Man kan i Kragenæs vælge at bygge et nyt færgeleje nord for de eksisterende færgelejer. Det vil reducere sejlet afstand til Fejø med 4 - 5 km/dag, - med tilhørende lavere driftsudgifter. Ved at have 3 færgelejer i Kragenæs vil man øge fleksibiliteten og have mulighed for at foretage reparationer på stedet. En afløserfærge kunne høre til i det ekstra leje.

Afløserfærge

Lolland kommune kan vælge at beholde M/F Femøsund som afløserfærge i tillæg til M/F Smålandshavet. Det vil medføre, at der ikke skal ind chartres afløserfærge til de planlagte dokperioder, og færgen vil kunne lejes ud til andre kommuner med småøer. Desuden vil færgen kunne anvendes på de store trafikdage. Kapaciteten på M/F Femøsund er væsentlig større end på

M/F Smålandshavet, hvilket vil gøre M/F Femøsund mere attraktiv for andre kommuner med færger.

Anbefaling

Færgefarten skal inden for en årrække udskifte Femøfærgen og Askøfærgen.

Begge færgers tilstand er i øjeblikket på et niveau, hvor der inden for de næste 4-6 år ikke indfinder sig større vedligeholdelsesomkostninger. Det er dog ikke til at sige med sikkerhed, men det vil være en fornuftig vurdering.

En ting er sikkert, at vedligeholdelsesomkostningerne vil stige i takt med, at færgerne ældes. Hvis vedligeholdelsesomkostninger for nuværende er på ca. kr. 1,5 mio. årligt for eksempelvis Femøfærgen, vil udgiften stige til kr. 2,1 mio. på en 10årig periode.

Der er selvfølgelig også vedligeholdelsesomkostninger på en ny "grøn" færge, men de forventes at være meget små i starten. Man må ligeledes også antage at driftsomkostninger vil være på samme niveau som nu, da det man sparer i olie måske skal anvendes til at købe et andet energiprodukt for. Besætning, forsikringer etc. ændres heller ikke.

At bygge en ny færge er en større proces. En gylden regel er, at fra den dag det besluttet at projektet "ny færge" skal iværksættes, kan den først sættes i drift ca. 3-4 år efter.

Denne tidshorisont bør man tage højde for.

Arbejdsgruppen har flg. anbefaling til videre proces.

- Det anbefales derfor, at projekt "ny færge" iværksættes inden for en 2-4årig periode.
- Det anbefales ligeledes at man inden for en tidsramme på 2-3 år undersøger nærmere om Fejøfærgen kan gøres mere "grøn" enten ved installering af akselgeneratorer og batterier, eller en batteripakke samt at ombygningen af færgen og dens færgelejer i Kragenæs og på Fejø iværksættes. (beskrevet tidligere).
- Inden for samme tidsramme anbefales det at justere færgelejet på Femø, og at Femøfærgens færgeleje i Kragenæs justeres, så Fejøfærgen også kan anløbe dette leje.

Hvis man følger denne anbefaling, vil det have den fordel, at færgelejerne er klar til en ny færge og en "ny færge" skal derfor tilpasses til lejerne.

- Det anbefales ligeledes at beholde den nuværende Femøfærge, som afløserfærge og evt. udlejning til andre kommuner.

Inden for en 10 -12årig periode bør man herefter udskifte Askøfærgen.